

NAŠA MOČ

GLASILO
SLOVENSKEGA
DELAVSTVA

Izhaja vsak
: petek. :

Uredništvo in
upravnništvo v
Kopitarjevih
ulicah št. 6.

Naročnina znaša:
celoletna . . . K 3—
pololetna . . . „ 1.50
četrletna . . . „ 0.75
Posam. šte. „ 0.10

Štev. 51. V LJUBLJANI, dné 19. novembra 1909. Leto IV.

množico, ko govorimo o ženskem delu delavskega ljudstva. Vse številke, ki jih tu priobčujemo, so vzete iz uradnega ljudskega štetja leta 1900 in so zategadelj danes, ko v vseh strokah ženske še mnogo bolj, nego takrat, iščejo dela in kruha, gotovo prenizke.

Preden pa priobčimo številke, moramo najprej razložiti delavsko razmerje, ali delavsko pogodbo. O delavskem razmerju govorimo takrat, kadar kdo drugemu proti odškodnini dela, ali izvršuje kako službo. Pogodba je v tem oziru lahko izrečna, jasno izražena, ki obstoji v tem, da eden pravi: »to ti bom naredil«; drugi pa: »to ti bom dal«, ali je pa neizražena. Hči, ki pri očetu dela na gruntu, ima tudi delavsko razmerje, dasi ni nobene dogovorjene pogodbe med njima. Delati mora po očetovi volji in zato skrbi ta zanjo.

Če vse ženske, ki so v delavskem razmerju, seštejemo v naši državi, dobimo ogromno vsoto 3,072,500 oseb. Moških je v delavskem razmerju 4,672,000. Potemtakem je žensk, ki drugim delajo, ali opravljajo službe, nad 31 odstotkov.

1. Kmečki posli. Tu govorimo samo o tistih, kateri imajo dogovorjeno delavsko pogodbo, torej ne o domačih, ki pomagajo v lastni družini. Vseh kmečkih poslov se šteje v Avstriji 2,085,500; med njimi je žensk 952,500; torej 44 odstotkov. Značilno je, da jih je med ženskimi kmečkimi posli 75,500 nad 60 let starih; med njimi 17,100 nad 70 let. Taka preko 70 let stara dekla je res častitljiva in tuptam ji da gosposka kako medaljo, toda vsak uradnik, pa tudi večina kmetov se v ti starosti že umakne v počitek. Medalja gori ali doli, dekla je dekla.

2. Služkinje. Teh je 456,200; moških služabnikov pa samo 22,500, torej samo 4 in pol od sto. Med služkinjami jih je 41,100 od 11. do 15. leta, torej nežnih deklic, ki jih gotovo ni gnalo veselje v službo, marveč potreba. Imamo pa med služkinjami 14,800 nad šestdesetletnih, nad 70 let pa še lepo število 3700. Največ jih je seveda od 16. do 30. leta. Gospodinjje imajo

pač rade le frišne moči, ki jih je mogoče izrabiti.

3. V raznih uradih je žensk 1500, večinoma v mladih letih, ker so sploh ženske šele novejši čas jeli jemati v te službe. Tu sem pa niso vštete ženske na poštah, pri železnici, in učiteljice.

4. V trgovini in pri prometu štejemo žensk-uslužbenk 98,600; tu so vmes prodajavke, kontoaristinjne, poštarice in železniške uradnice.

5. Delavke v ožjem zmislu. Pri obrti in v rudokopih in premogokopih štejemo 530,600 delavk; moških delavcev pa 1,838,100, torej nad 27 odstotkov od vseh. To ni majhna reč. V tovarni, pri obrti bo potemtakem kmalu vsak tretji — ženska. Tudi tu volijo mlade moči. Od 16. do 30. leta jih je 314,900, torej skoraj 60 od sto. Imamo jih pa 72,400 do 15. leta in 75,500 nad 60 let starih.

Kaj nas uče te številke?

Prvič je jasno, da delavska organizacija, ki se ne briga z vso odločnostjo tudi za delavke, ni zanič. Narodna delavska organizacija, ki dela fakinažo liberalnim dohtarjem, spada žesemkaj; tudi socialna demokracija prezira pravzaprav delavke, ker se ji ne gre za napredek delavskega stana, marveč za stranko. Ženske delavke pomenijo med delavstvom veliko, v marsičem odločilno moč.

Drugič: Ženske so organizacije še bolj potrebne, nego moški, ker jih podjetnik ložje izrablja in ima mnogo manj ozira nanje.

Tretjič: Vprašanje zavarovanja za starost in onemoglost je silne važnosti tudi za ženske. Ravno tako tudi bolniško zavarovanje, kjer zdaj nimajo nikjer takorekoč nič pravic. Važni so zanje vsi zakoni delavskega varstva. Te zakone pa sklepa državni zbor. Zato je samo po sebi umljiva njihova pravica, da se o njih nič ne sklepa brez njih. Politiške pravice se jim morajo dati.

Listnica uredništva. V tej številki smo morali nekoliko stvari odložiti za prihodnjič. Prosimo, naj se prične tako agitirati poleg udeležbe za IV. vseslovenski delavski shod tudi za naročitev »Naše Moči«, ker pričnemo z decembrom nov letnik. Agitirajte od delavca do delavca, od delavke do delavke. Zgled Vam bodi ljubljansko krščansko socialno tobačno delavstvo, ki ima do 600 »Naših Moči«, dasi je tudi »Glasnika« nad 1000 med ljubljanskim krščansko socialnim tobačnim delavstvom.

POZOR LJUBLJANSKI SOMISLJENIKI IN SOMISLJENICE!

Pred in po nedeljskem shodu S. L. S. se dobe vstopnice za IV. vseslovenski delavski shod v S. K. S. Z. Nadalje se bodo dobile vstopnice v S. K. S. Z. vsak večer prihodnjega tedna od pol 7. do pol 8. ure zvečer. Članice in člani naših organizacij dobe vstopnice po svojih odborih.

Ženske — delavke.

Izplača se, da s številkami dokažemo, kako veliko je v naši državi število žensk, ki si s svojim delom služijo svoj kruh. Iz njih bo vsakdo lahko izprevidel, da se gre za veliko

Cvet delavskega ljudstva.

Kadar govorimo o denlavskem ljudstvu, ne smemo nikoli pozabiti, da se gre tu tudi za ženske. Vseslovenska ljudska stranka združuje vse stanovce v svoji sredi; sloni pa na slovenskem delavskem ljudstvu. Dasi ženske še nimajo zapisanih političnih pravic, pa vendar imajo pravico, da se vpoštevaajo njihove zasluge za moč in napredek krščanske ljudske misli med našim narodom. Brez pravic so: ne volijo ne v deželni, ne v državni zbor, toda prostovoljno so si naložile dolžnost dela in boja za zmago nad liberalci in socialnimi demokrati.

Ko sprožiš misel, da morajo tudi ženske doseči politične pravice, srečaš prečesto človeka, ki ti pravi: Ženska bodi doma, v družini in se nikar ne mešaj v politiko. Kdor tako govori, je prespal dolgo in važno dobo, v kateri se je razvilo novo življenje; on živi v preteklih časih, ki jih ni več, in ki tudi tako brž ne pridejo. Ženske niso same krive, da ne morejo ostati doma, da nimajo vsaka svoje družine, marveč da morajo tako kakor moški prodajati na delavskem trgu svoje moči zato, da si služijo potrebnega živeža.

K strojem, delat se drenjajo
vdratih oči in lica suha;

stezajo roke, se spenjajo,
da bi prišle do koščka kruha.

Oj, pač bi rada žena doma čedila, vzgajala otroke in pračakovala moža čila in vesela, ko se vrne domov, a kruta sila jo žene, da mora ž njim vred na delo. Bile bi dobre žene in skrbne matere nebrojne delavke, ki morajo zdaj skrbeti za svoj obstoj, toda nimajo doma in rodbinska sreča je nedosegljiva zanje. Da pa te žene in dekleta pri tem ne zapadejo v topo žalost in obupnost, marveč da stoje na čelu povsod, ko se gre za kaj dobrega in lepega med našim ljudstvom, to pa nalaga vsem dolžnost, da jih spoštujejo in da so jim hvaležni.

Denimo samo, da bi v Ljubljani delavke in služkinje ne imele nič zmisla za javno življenje. »Narod« in »Rdeči Prapor« bi imela potem večino glav v štantu in javno mnenje bi bilo podobno barcelonskemu. Tudi v Trstu so pravzaprav služkinje edina zelena veja, ki se nanjo opira naše upanje. Kdor to vé, naj se obenem tudi zaveda, da bi moglo biti drugače.

Delavski pomen je zdaj mnogo večji, nego je bil. Saj vsi pomnimo čase, ko je bilo ime delavec fabričanka najbolj zaničljivo. Komaj da so jih šteli še med ljudi. Razmere so se v tem oziru silno zboljšale. Naj ne mislijo socialni demokrati, da so oni povzdignili delavsko ve-

ljava. Dosegli so pač pri marsikom, da delavce sovraži, ali se jih morda boji, spoštovanja pa niso pridobili. To je v veliki meri zasluga naših delavk.

Tudi zdaj, ko se gre za to, da preprežemo vso našo domovino z močno strokovno organizacijo v Jugoslovanski strokovni zvezi, bodo delavke in služkinje — o tem smo prepričani — stopile brez strahu in brez ozirov na plan, pa na delo. Saj se gre tudi zanje in sicer ne v zadnji vrsti. Služkinje so bile dozdej sploh pozabljene; druge delavke pa tudi vedo, kako umazano jih znajo socialni demokrati napadati, sumničiti, in če jim kaže, tudi s prilizneno hinavščino jih tožiti pri njihovih nadzornikih in gospodarjih.

Gre se pa še za več! Politiške pravice delavk in služkinj se bod dale doseči samo, če bodo združena četa. Čimbolj bo napredovala med njimi strokovna organizacija, tem večja bo tudi njihova politična zavednost. Z zavednostjo pa raste moč. Ne tisti, kateri ima moč, je v politiki na vrhu, marveč tisti, kateri se tega zaveda, kar ima. V političkem in gospodarskem boju bodo ob dani priliki brezdvoybe tudi ženske našega ljudstva vzdignile svoj glas: »Tukaj smo«. In tisti dan bo začetek njihovih zmag.

IV. vseslovenski delavski shod.

Ljubljana, 19. novembra 1909.

Za udeležbo pri IV. vseslovenskem delavskem shodu vlada med našim delavstvom veliko zanimanje. Znamo, da bo udeležba obila, kljub temu opozarjamo, naj se napno vse sile in moči za agitacijo. Bratska nam hrvaška krščansko socialna delavska organizacija bo zastopna po zastopnikih »Središnjega upravnega odbora Hrvatskog krščanskog radnička saveza v Zagrebu«, ki je javila, da se udeleže IV. vseslovenskega delavskega shoda sledeči odborniki: Krčelić Josip, Bedek Ivan in svečenik Mirko Čunho. Udeležba bratov Hrvatov pri IV. vseslovenskem delavskem shodu mora dvigniti vsakega krščanskega delavca, vsako delavko, da pride na shod.

Predsedstvo zvršilnega odbora slovenskega krščansko-socialnega delavstva ob IV. vseslovenskem delavskem shodu predlaga, da se izpremeni nekoliko naša organizacija. Sedanji zvršilni odbor je raztresen po celem Slovenskem. Zato ne more priti večkrat skupaj. To je napaka, ki se čuti. Odpomore naj se ji tako-le:

1. Krščansko socialno delavstvo vodita a) vodstvo, b) zvršilni odbor.

Zvršilni odbor ima 12 članov, ki morajo stanovati v Ljubljani in v ljubljanski okolici. Sklepčen je, če so vsi člani povabljeni k seji, ne glede na število navzočih. Skličje ga načelnik, kadar se mu zdi potrebno, sklicati jo mora, če to zahtevajo trije člani. Vseslovenski delavski shod izvoli zvršilni odbor, ki ima načelnika, 2 njegova namestnika, 2 zapisničarja, 2 blagajničarja, 5 odbornikov in odbornic.

b) V vodstvo pošlje vsaka slovenska krščansko socialna delavska organizacija za vsakih 50 članov po enega zastopnika. Drobci se ne vpoštevajo. Poleg društvenih zastopnikov so pravi člani vodstva tudi vsi člani zvršilnega odbora. Sejo vodstva skličje zvršilni odbor, 20 zastopnikov društva lahko zahteva izredno vodstveno sejo, ki jo mora zvršilni odbor sklicati. Vodstvena seja se skličje veljavno, če je bila prej naznanjena v »Naši Moči«, »Slovencu« in po možnosti tudi v drugih krščanskih slovenskih časopisih.

c) Vsako krščansko socialno delavsko društvo prispeva skupni slovenski krščansko socialni organizaciji od vsakega svojega člana na leto 4 vinarje.

Objavimo načrt tega predloga. Vodstva naših organizacij prosimo, naj takoj javijo našemu uredništvu morebitne nasvete in izpreminjvalne predloge, da se skrajša razprava na IV. vseslovenskem delavskem shodu.

Naša društva naj nemudoma javijo, koliko vstopnic naj jim pošljemo za IV. vseslovenski delavski shod.

Na agitacijo!

J. S. Z.

Ljubljana, 9. novembra 1909.

V današnji seji J. S. Z. so bili sklenjeni sledeči važni sklepi:

IV. vseslovenski delavski shod.

J. S. Z. pozdravlja IV. vseslovenski delavski shod. Želi, naj bi ne bilo krščanskega slovenskega delavca, ne delavke, ki bi se ne udeležil veležavnega zborovanja. Prosi tudi vse prijatelje slovenskega krščanskega delavstva, naj se shoda udeleže in to timbolj, ker predstavi ob tej priliki »Zvršilni odbor slovenskega krščansko-socialnega delavstva« J. S. Z. naši jugoslovanski javnosti. Popolnoma se strinja J. S. Z. s sledečim sporedom, ki je zdaj oficijelen za IV. vseslovenski delavski shod dne 28. novembra 1909. v Ljubljani.

A. Cerkveno opravilo v cerkvi oo. frančiškanov ob 8. zjutraj. Iz posebne prijaznosti poje glasbeno društvo »Ljubljana«.

B. Ob 9. uri dopoldne v »Unionu« IV. vseslovenski delavski shod.

Definitiven spored.

a) Poročilo »Zvršilnega odbora slovenskega krščansko-socialnega delavstva«. Poda odbornik J. S. Z. Mihael Moškerc. — b) O potrebi in pomenu J. S. Z. Poroča urednik Ivan Štefe. — c) Delavstvo in politika. Poroča odbornik J. S. Z. poslanec Gostinčar. — d) Delavski tisk. Poroča odbornik J. S. Z. Podlesnik. — e) Slovensko krščansko-socialno delavstvo in njegovi nasprotniki. Poroča odbornik J. S. Z. Trseglav. — f) Pravno varstvo in zdravniki. Poroča načelnik J. S. Z. poslanec dr. Zajec. — g) Pravno varstvo in pravniki. Poroča podnačelnik J. S. Z. dr. Pogachnik. — h) Nameni J. S. Z. Poroča odbornik J. S. Z. Remec. — i) Kaj nudi J. S. Z. (bolniška, brezposelna, preseljevalna, popotna, izredna

podpora in podpora za slučaj smrti). Poroča blagajnik J. S. Z. Drmastija. — j) J. S. Z. in strokovna društva. Poroča zapisničar J. S. Z. Krhne. — k) Organizacija J. S. Z. (skupine, plačivnice, okrožja J. S. Z.). Poroča glavni tajnik J. S. Z. Tomažič. — l) Delavski odseki. S. K. S. Z. Poroča tajnik S. K. S. Z. Traven. — m) Razprava.

Dopisi glede na IV. vseslovenski delavski shod uredništvu »Naše Moči«.

C. Popoldne ob 3. uri posvetovanje v S. K. S. Z. o perečih nujnih zadevah. Posvetovanje skličje J. S. Z.

Dopisovanje.

Vsi dopisi, kakor tudi denarne pošiljatve glede na J. S. Z. naj se naslove: »Jugoslovanska Strokovna Zveza«, Ljubljana.

Poslovati

prične J. S. Z. s 1. januarjem 1910. Čas, ki je še na razpolago, naj se porabi za najobširnejšo agitacijo za pristop J. S. Z.

Načelnstvo J. S. Z.

Krščanski socialni delavci in delavke! Vsi na shod S. L. S., ki bo v nedeljo, dne 28. t. m., v veliki dvorani »Uniona« ob 10. uri dopoldne. Govorita na njem dr. Krek in dr. Šusteršič. Vsi in vse na krov!

Volitve v obrtno sodišče.

Pri volitvah v obrtno sodišče so zmagali naši kandidati z ogromno večino v skupini velikih obratov, zmagali so tudi naši kandidati v skupini male obrti, v skupini trgovskih nastavlencev je ožja volitev. V skupini rokodelskih pomočnikov so zmagali socialni demokrati, kar smo pričakovali in se nam ne zdi nič čudno. Rokodelski naš pomočnik še ni strokovno združen. Zato je tudi veliko naših somišljenikov v soc. demokratskih strokovnih zvezah. Ob raznih volitvah pritiska socialna demokracija z vso silo na take posili socialne demokrati in jih veliko vjame. Po J. S. Z. dobe tudi naši rokodelski pomočniki krščansko stanovsko organizacijo. V velikih obratih, po tvornicah nima v Ljubljani in v okolici socialna demokracija nobene moči. To so pokazale zadnje volitve, ob katerih se ni delalo z naše strani mrzlično, s polnim parom. Saj n. pr. naš list niti naših kandidatov ni objavil, ker smo znali, da čitajo volivci »Slovenca«, ki je kakor vedno v tem oziru storil več kakor svojo dolžnost in zato razbremenil naš list, ki v tesnih mu mejah itak komaj izpolni glavne svoje naloge: odmevi iz naših delavskih organizacij, izobrazba po člankih, leposlovje v podlistku.

Niti danes bi se ne pečali obširneje z izidom, da nas niso izzvali rdečkarji in liberalci, češ da krščanskega delavstva ni. Liberalna in rdeča frakcija je tam, kjer je govorilo tvorniško delavstvo, popolnoma pogorela. Če si domišljajo rdeči, kako močni da so v Ljubljani, svobodno jim, naj se tolažijo s filozofijo v »Rdečem Praporu«, ne zavidamo jim. J. S. Z. povzroči, da rdeči izgube, prej ko mislijo, tudi večino med ljubljanskimi rokodelskimi pomočniki. Sicer so bili socialni demokrati grozno surovi, nasilni, a so le padli tam, kjer so mislili, da gotovo zmagajo. O N. D. O. ni vredno, da se govori. Napopala je vse po no plakato v Ljubljani, delavcev ni vjela. Gledali so jih, jih čitali in rekli N. D. O. = Narodna Delavska Oslarija.

Skrivnostno je poslovala osrednja komisija. V ponedeljek so izvedeli časničarji, da bodo v skupini veleobrti ožje volitve med nami in socialnimi demokrati. Osrednja komisija je obstajala iz magistratnega svetnika dr. Z. in nekega magistratnega uradnika. Ne čudimo se, da se dr. Z. ne izpozna v številkah in se pri soštevanju kar za več sto zmoti — nam v škodo. Mož je svetnik ljubljanskega župana, kadar se gre za umetnost, na katero se mora razumeti, ker drugače bi ne mogel svetovati županu, razumeti se mora tudi na »licitande«, na katere ga pošilja župan, ampak na »cifre« se ne razume. Čemu ga sili, umetniško navdahnjenega svetnika, da šteje dolgočasne cifre, če ga ne vesele. Mi ničesar ne sumničimo, a v bodoče naj se skrbi, da bodo imeli pri vseh volivnih komisijah stranke svoje zaupnike. Nikakor ne gre, da bi tvorili volivne komisije v Ljubljani sami magistratni uradniki, ki se kar za več stotin vstejejo.

Krščanski socialni delavci in delavke! Vsi na shod S. L. S., ki bo v nedeljo, dne 28. t. m., v veliki dvorani »Uniona« ob 10. uri dopoldne. Govorita na njem dr. Krek in dr. Šusteršič. Vsi in vse na krov!

Med brati in sestrami.

Vič-Glince. Ker imamo krasno novo cerkev, novo župnijo, se dosledno spodobi, da bodo prenovljena tudi naša srca. Za to se bomo potrudili prihodnji teden od 20. do 28. novembra, ko se bo v župniji pod vodstvom oo. jezuitov obhajal sveti misijon. S tem, da se bo vsa župnija duhovno prenovila in se še trdnjše oklenila sv. matere cerkve, bomo gotovo tudi najsveteje in najkoristneje proslavili 700-letnico ustanovitve frančiškanskega reda. Ker je tukajšnje prebivalstvo po večini med dnevom zaposleno po tovarnah, se bo misijonsko delo največ vršilo zjutraj in zvečer. Vsled tega bosta med tednom samo po dva misijonska govora na dan, namreč zjutraj ob 5. in zvečer ob 7. uri. Župljani se vesele izvanrednih duhovnih milosti, ki jim bodo te dni na razpolago. Dal dobri Bog, da bi se res vsi udeležili teh milosti, da bodo ob sklepu sv. misijona vsi potolaženi in spravljani s svojim Stvarnikom. Da bi bil uspeh sv. misijona tem obilnejši, se ta teden vsak večer ob pol 7. uri v župni cerkvi zbiramo k skupni molitvi sv. rožnega venca. — P. Avg. Čampa, sup.

Nasilstva v tovarni za lep. V tovarni za lep imamo človeka, ki misli, da je neomejen gospodar ter sme vsled tega postopati z delavci kot s kako živino. Zlasti nesramno in surovo postopa s ključavničarji, kurjači in strojniki, katerim obeta, da jih bo ob kruh spravil in vrgel iz tovarne. Ta človek je znani Šarbart, ki se je proslavil že v kemični tovarni v Mostah, kjer je spravil ob službo nad 200 delavcev. To so grozne razmere! Še pred 50 leti bi ne bilo kaj takega mogoče. Če se mu je posrečilo preganjati delavce v kemični tovarni, upamo, da se mu to ne bo v tovarni za lep, četudi je odpustil sedaj iz službe dva pridna in poštena ključavničarja Makovca in Schwarzja. Ta dva je odpustil samó s temi namenom, da dobi v službo češke Nemce, ker so baje njegovi rojaki. Sam je namreč priliznjen in zagrižen nemškutar. Svoje stroke pa ne razume toliko kot kak ključavničarski vajenec, a stremi po tem, da spravi vse stare in izkušene delavce iz tovarne, v kateri delajo že več let. Opozarjamo ravnateljstvo tovarne za lep, naj ukrene potrebno, da se ne bo vladalo v tovarni s surovostjo in nasilstvom. Tako se more ravnateljstvo samo obvarovati kakih mogočih neprijetnih posledic. Takih ljudi kot je Šarbart, smo že veliko videli, četudi ne takih nevednežev in »fušerjev«. — Več delavcev.

Nedeljski delavski shod v Kamnigoric je bil jako dobro obiskan. Točno ob 4. uri popoldne se je zbralo polno delavcev pred zadržnim skladiščem, kamor je bil shod sklican. Tovariš M. Mikelj je otvoril shod in pozdravil delavce in delavke, ki so se tudi v precejšnjem številu udeležile, kot društvenice, tega shoda. Med drugim je dejal: Delavec ima vedno skrbi od mladosti pa do starosti, kje bo dobil dela, kako bo služil trdi kruh sebi in svoji družini. Vse skrbi, vse težave in trpljenje pa presega misel: kaj bo, ko izgubi svoje moči, s katerimi si služil vsakdanji kruh? Kdo se ga usmili, ko ne bo imel ničesar, še toliko ne, da bi se mogoč vsaj en teden preživel. Res ta misel navdaja vsakega delavca, z nekim strahom, da skoraj z obupom zre v bodočnost. Ko podeli predsednik besedo tovarišu Ivanu Gostinčarju, so vsi delavci z velikim zanimanjem sledili govorniku, in pretrjevali jedrnatemu govoru, v katerem je govorni razkladal o starostnem zavarovanju. V debeli knjigi, ki je bila predložena že pred sedmimi leti parlamentu, je celih 325 paragrafov. Skoraj ravno toliko ima pa tudi nasprotnikov, ki niso prijazni ideji, da bi delavec prišel enkrat do veljave, da bi mu ne bilo treba na stara leta se plaziti od hiše do hiše. Veliko upanje nas pa navdaja, ko imamo na svoji strani moža, pogumnega, odločnega, delavnega, da ga smemo imenovati s častno besedo »očeta delavcev, dr. I. Kreka. (Gromoviti klici: Bog ga živi!) Dobri oče ni prej zadovoljen, dokler ne vidi svoje družine srečne, tako pa tudi smemo upati, da tudi on ne bo prej miroval, dokler ne izbojuje zadnje pravice, katere gre po božji in človeški postavi ubogemu trpinu. Za plačilo pa hoče, to očetovsko srce, da se vsi delavci združimo v krepke, zdrave organizacije, da od teh organizacij ne popustimo v najmanjši meri. Zato pa govornik priporoča delavski list »Našo Moč«. Po tem listu se more delavec navdušiti za pravo delavsko organizacijo, ki skrbi za njegove pravice in ga brani v nesreči. Edino prava organizacija je tista, ki ima blag namen, rešiti ubogega trpna časne in večne pogube. Potem je g. govornik pojasnjeval o ustanovitvi »Jugoslovanske strokovne zveze« v daljšem govoru. Govornik je dokazal, kake važnosti je skupna strokovna

zveza za delavce. Saj nam je znano, da od naših okrajnih bolniških blagajnic bolan delavec nima toliko, da bi mogel imeti potrebo kakor bi jo moral imeti bolnik, ki več potrebuje, kakor zdrav človek. Upati je, da se jih mnogo priglasijo kot člani novemu strokovnemu društvu. Predsednik predlaga, da se pozneje enkrat skliče v delavskem društvu posvetovanje, ko se bo imele natančneje podatke o strokovni zvezi. Predlog se sprejme. H koncu svojega govora je gosp. govornik razkrinkal hudobni namen liberalcev. Hudobija je dosegla svoj vrhunec; s svojo nesramno gonjo proti škofu so pritiskali zadnji pečat svojemu zapeljivemu delu. Na predlog gosp. Ivana Nep. Gostinčarja se izreče prevzvišenemu škofu udanostna izjava. Vsi delavci in delavke v Kamnigoricah, zbrani na shodu, obsodijo satanski napad na prevzvišenega knezoškofa. S podvojeno močjo se hočemo okleniti prevzvišenega nadpastirja, poslušati in razumeti njegov glas, četudi nas stane življenje. — Gospod župnik Simon Ažman se zahvaljuje govorniku, prosi pa občinstvo, naj varuje, da se ne vtihotapi zelena brošura med nje, ki jo liberalci že zastoni ponujajo. Proč ž njo, da se mladina ne pohujša! Predsednik predlaga, naj se izreče zaupanje našim vrlim poslancem, zlasti pa načelniku S. L. S. dr. Iv. Šusteršiču in pa delavskim poslancem dr. Iv. Kreku in g. Jožefu Gostinčarju. (Gromoviti klici: Bog jih živi!) Predsednik je zaključil shod s kratkimi besedami upanja, da bo shod gotovo rodil mnogo dobrih uspehov.

Sava. Dne 14. novembra ob 9. uri dopoldne vršil se je shod gorenjskega kršč. soc. delavskega društva v »Delavskem domu«. Shodu je predsedoval tovariš Korošec. Gospod župnik Škubic opiše nečuvveno liberalno izrabljanje škofove knjižice, katera je bila namenjena le zakonskim, a oni so jo ponatisnili ter po svoje zavili, ter se tako izkazali kot zapeljivci naroda. Vsi navzoči so pritrjevali njegovim besedam, ter izrekli neomajano zaupanje prevzvišenemu knezoškofu. Gospod Moškerc govori o potrebi starostnega zavarovanja ter o pomenu Jugoslovanske strokovne zveze, katera bo združitev vseh jugoslovanskih delavcev. Povabi nas na dan 28. t. m. v Ljubljano na vseslovenski delavski shod. Udeležimo se ga v kolikor mogoče obilnem številu. Tovariš Krivic govori o bratovski skladnici, katera je potrebna preuredbe. — Nato s eprečitata sledeči resoluciji in udanostna izjava, kar je bilo enoglasno sprejeto: 1. Na današnjem shodu pozdravlja slovensko kršč. soc. delavstvo savsko in jeseniško, ker se je pričelo odsekovo delo in posvetovanje v zbornici glede na starostno zavarovanje. Delavstvo zahteva, naj se čimprej izvede delavsko starostno zavarovanje, ki je nujna in pereča delavska zahteva. Izreka zaupnico drž. poslancu gosp. dr. Kreku, kot članu odseka o socialnem zavarovanju. 2. Delavstvo na današnjem shodu protestira, da bi se vladalo s § 14., ter zahteva, da se omogoči redno delo v državnem zboru. 3. Delavstvo izreka na današnjem shodu neomajano zaupanje in spoštovanje svojemu višjemu pastirju knezoškofu ljubljanskemu, ter protestira proti liberalni surovosti in gonji proti našemu knezoškofu.

Iz Kroke. V nedeljo, 14. t. m., takoj po sveti maši se je zbralo vse polno mož in fantov v stari šoli. Shod otvori kot odbornik pol. društva tovariš M. Mikelj iz Kamnigoric, pozdravi navzoče ter podeli besedo tovarišu Ivanu Nep. Gostinčarju. Prva točka programa je bila starostno zavarovanje. Prav v slikovitih besedah je gospod govornik razladal, koliko časa se že bje boj za starostno zavarovanje. Kateri so tisti naši neprijatelji, ki žele edino to, da bi se stvar nikdar ne uresničila, in kateri so pa tisti možje, ki se bjejo že leta in leta za blagor delavstva, za zboljšanje polžaja trpinov. (Klici: Bog jih živi!) Zato pa želi vse delavstvo na tem shodu zbrano, da naj ta odsek, ki sedaj zopet tako pridno deluje, ne odneha prej, da se stvar uresniči, da postane prej ko mogoče zakon, to je naše zadnje upanje. Ako se sedaj ne bo doseglo to, česar vsi tako težko pričakujemo, potem bo prej ali slej naše zavarovanje je beralška palica. Druga točka pa je bila Jugoslovanska strokovna zveza. S to točko pa govornik ni mogel tako obdelati, kakor je bilo želeto. Kar se je med govorom razvila živahna debata o podraženju živil, ni se moglo takoj dogovoriti, kdo je temu kriv, ali to, ker je meja zaprta, ali to, da v naši državi igra pri tem glavno vlogo kapital. Zato se pa obračamo z milo prošnjo do vseh naših gospodov poslancev, naj tudi v tem čuvajo ubogega trpina. Nekateri tudi žele imeti več pašnikov, da bi mogli sami imeti če drugega ne, vsaj koze, da bi se preskrbeli s potrebnim mlekom za svoje družine. Tudi tukaj je velika rana na telesu ubogega delavstva. Na predlog Ivana Nep. Gostin-

čarja se je sklenila udanostna izjava na prevzvišenega škofa Antona Bonaventura, ker so sovražniki sv. cerkve z vso surovostjo napadli Prevzvišenega. A s tem početjem ne omajejo ti peklenski hlapi našega zaupanja in udanosti do Prevzvišenega. Podvojili bomo pa vse sile, da iztrebimo to gadjo zalego (liberalce) izmed sebe. Le potem smemo upati, da si bomo nadalje ohranili svoje otroke nedolžne. Kličemo pa vsi pošteni kroparski delavci: Bog nam ohrani še mnogo let tako svetega, dobrega in ljubeznivega dušnega pastirja, pa se nam ni treba bati, da bi se tudi eden pogubil, kdor bo poslušal njegov glas. Udano izjavo prebere predsednik shoda, katera se enoglasno potrudi. Ob koncu se predsednik zahvaljuje gospodu govorniku za njegov trud, za kar se govornik zahvali s tem, da bo njega najbolj veselilo, ako bi se večina delavcev naročila na delavski list »Našo Moč«. Upati je, da si bojo vsaj mlajši fantje vzeli to korajžo, da se naroče. Na predlog predsednika se izreka polno zaupanje našim gospodom poslancem, zlasti načelniku gosp. dr. Ivanu Šusteršiču in pa delavskima poslancema g. dr. Iv. Kreku in g. Jožefu Gostinčarju. (Klici: Bog jih živi!) Predsednik zaključil shod z upanjem, da se kmalu zopet vidimo.

Mojstrana. Dne 14. novembra vršil se je pri nas obično obiskani shod gorenjskega kršč. soc. delavskega društva v hotelu »Triglav«, na katerega je prišlo tudi več delavcev iz Jesenic. Shodu je predsedoval tovariš Čebulj z Jesenic. Govoril je najprvo gosp. poslanec župnik Piber o pomenu združevanja kakor na kmetih tako med delavci. Le, ako smo združeni, ozirali se bodo na nas. Potem o deželnem zboru, kateri je zadnje čase mnogo storil za delavsko in kmetijsko korist. Razloži nove sklenjene potave, posebno občinski volivni red ter potrebo delavskega zastopstva v občini. Omenja tudi državni zbor. Razkrinka ostudno gonjo proti škofu, ki je izdal knjižico, katera je za sedanje čase jako moderna. Drugi narodi imajo že davno podobne knjige. (Odobrovanje.) — Gospod Moškerc razloži potrebo organizacije delavstva v Mojstrani. Govori o Jugoslovanski strokovni zvezi, v kateri se združite vsi do zadnjega. Le, ko boste združeni, dosegli boste tudi vaše zahteve. Nato govori obširno o starostnem zavarovanju, ki je potrebno tako za kmečki stan. V daljši razpravi se je še marsikaj govorilo v korist delavstva. — Tovariši delavci, vzemimo si za zgled delavstvo po drugih krajih, kjer so močno organizirani ter so s tem že dosegli lepe uspehe. Podajmo si bratsko roko, ter vstopimo vsi v društvo, da se bo vpošteval tudi glas delavcev iz Mojstrane. Zahvalimo se obenem vsem, ki so pripomogli, da se je ta shod vršil, posebno gg. govornikom in jeseniškemu delavstvu ter želimo, da bi ga zopet kmalu dočakali. Na tem shodu izrekli so zborovalci neomajano zaupanje in spoštovanje svojemu višjemu pastirju knezoškofu, ter sprejeli enoglasno sledečo resolucijo: »Na današnjem shodu v Mojstrani zbrani delavci pozdravljamo, da odsek za starostno zavarovanje zopet dela. Ker je to zavarovanje naša nujna potreba, zahtevamo, da se to čimprej mogoče izvrši. Izrekamo tudi zaupanje našim poslancem, posebno g. dr. Kreku, kateri je član odseka za starostno zavarovanje.«

Trst. Zadnji dopisi iz Trsta v »Naši Moči« so precej v živo zadeli gotove kroge. Pri zadnjem zborovanju se je sklenilo, da nam milostne gospe prav radovoljno in hladnokrvno puste vodstvo zavoda za eno leto. Prav je tako in hvalevredno. Saj, kdo bi se zastoni trudil za take stvari, to delo vzame veliko časa, časti pa in zaslužka je malo. Le nekaj se nam čudno zdi, da skoraj ne moremo verjeti, da ima zavod nek dolg na stanarini še iz prvih let svojega obstanka, ki znaša krog 2000 kron z obrestmi vred. Čudno, — kakor pravim, — da do sedaj razum odbora nihče ni vedel za ta dolg. V tem oziru bi rade na jasno prišle, zatorej upamo, da nam velecenjena gospa tajnica vsaj na letošnjem občnem zboru dá natančno poročilo tajniškega inventarja o dohodkih in izdatkih, kakor tudi o dolgovih zavoda. Zakaj se je ta dolg vsako leto zamolčal? — Ne more se pa nam čudno zdeti, zakaj se je neki služkinji, ki je bila pred nekaj leti v odboru kot pregledovalka računov, oporekalo, zabavljalo in zbadalo, ko je je izvrševala svojo dolžnost, toliko časa, da je morala stvar popolno pustiti. Seveda, če se hoče, da ostane dolg toliko let prikrit, morajo biti pregledovalke računov na eno oko slepe, na drugega pa da nič ne vidijo. Kako lepo se svita požrtvovalnost naših gospá, ki se žrtvujejo v naš blagor za nagrado, a dolg, da bi se dolg plačal, za to je še dovolj časa, kaj ne gospa? bodo pa druge za to poskrbele, katere za Vami pridejo! Dekleta, vidite le liberalno

gospodarstvo, ali hočete še naprej to trpeti? Ne bi li moge same to stvar voditi? Pokažite, da se zavedate, ne strašite se, če odkod kaka zbadljiva beseda prileti, saj se gre za našo stvar, v našo korist, le pogumno naprej, ni nam pri tem iskati časti, pač pa napredka dobri stvari. Ako hočemo iskati časti, znalo bi se nam tako zgoditi, kakor se zdaj godi neki narodno-napredni dami, ki že 25 let dela samo za narod, a za svoj 25-letni trud prejema le hladne čestitke, po katerih tako hrepeni. »Edinost« vé povedati še o mnogih člankih z njenega spretnega peresa, a v korist služkinj še nobenega, dasi je že več let predsednica našega zavoda.

Prometna zveza.

Za mesec november je plačati mrtvaščino: 1. Jožef Schmidt, Dunaj. — 2. Jurij Stanonik, Škofjaloka. — 3. Elizabeta Futscher, Feldkirch. — 4. Marija Fessl, Dunaj. — 5. Elizabeta Weinberger, Itzling. — 6. Marija Papouschek, Schwanenstadt. — 7. Alojzij Benisohke, Leesdorf. — 8. Terezija Höllriegel, Landeck. — 9. Uršula Essl, Golling. — 10. Franc Mayerhofer st., Landeck. — 11. Franc Rant, Ljubljana. — 12. Ivan Wittmann, Matzleinsdorf. — 13. Anton Kaufmann, Feldkirch. — Plačati je torej 15×5 = 65 vin.

Krščanski socialni delavci in delavke! Vsi na shod S. L. S., ki bo v nedeljo, dne 28. t. m., v veliki dvorani »Uniona« ob 10. uri dopoldne. Govorita na njem dr. Krek in dr. Šusteršič. Vsi in vse na krov!

Priporočamo našim rodbinam
KOLINSKO CIKORIJO.

A. Lukič

Slovenska

konfekcijska trgovina
za gospode, dame, dečke in deklice

Ljubljana
Pred škofijo 19

A. Žibert

Ljubljana, Prešernove ulice

priporoča

svojo veliko zalogo čevljev
domačega izdelka.

SL. OBČINSTVU SE VLJUDNO PRIPOROČA

SPECERIJSKA TRGOVINA

IVANA TONICH

TRŽAŠKA CESTA ŠT. 4.

Angleško skladišče oblek

O. Bernatovič

Ljubljana, Glavni trg 5.

Največja in najlepša zaloga konfekcije za gospode in dečke kakor tudi vedno zadnje novosti za dame in deklice. — Cene jako nizke.

Ivan Podlesnik ml.

Ljubljana, Stari trg št. 10

priporoča svojo

trgovino s klobuki in čevlji

Velika zaloga.

Solidno blago.

Zmerne cene.

Velika zaloga. Nizke cene!

Radi velike zaloge znatno znižane cene!!!

Ugodna prilika za nakup: vezenin, pričetih in izvršenih žen. ročnih del, idrijskih čipk, vstavkov, svile, volne, bombaža itd.

Velika izbira drobnega in modnega blaga: rokavic, nogavic, ovratnikov, kravat itd.

Predtisk in vezenje monogramov ter drugih risb.

Primerna darila za godove in druge prilike.

Priporoča se velespoštovanjem

F. Meršol, Ljubljana, Mestni trg št. 18.

Velika zaloga. Nizke cene!

Zastonj

torej brezplačno dobi vsak človek v lekarni Trnkóczy zraven rotovža, lepo tiskano deset zapovedi za zdravje.

Tudi po pošti se brezplačno razpošiljajo.

Ljudska posojilnica

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Miklošičeva cesta št. 8, pritličje

lastna glavica K 354.645-15

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. ure zjutraj do 1. ure popoldne, ter jih obrestuje po

$4\frac{1}{2}\%$

brez kakega odbitka, tako da sprejme vložnik od vsacih vloženih 100 K čistih 4 K 50 v na leto.

Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se njih obrestovanje kaj prekinilo. Za nalaganje po pošti so poštno-hranilne položnice na razpolago.

Fotografski umetni zavod Avg. Berthold

Ljubljana, Sodnijske ulice št. 15.

Izvrševanje vseh v fotografsko stroko spadajočih naročil, kakor povečavanje, reproduciranje, fotografiranje tehničnih predmetov, interierjev itd.

Vsa dela se izvršujejo točno tudi v največji množini.

Kdor hoče varno, mirno in hitro v

AMERIKO

potovati, naj se obrne na od visoke c. kr. deželne vlade potrjenega glavnega zastopnika

Fr. Seunig, Ljubljana

Kolodvorske ulice št. 28.

Odprava potnikov samo z najnovejšimi parniki **velikani**:

Kaiserin Auguste Viktoria nosi	25.000 ton
Amerika	24.000
President Lincoln	20.000
President Grant	20.000

Vožnja Ljubljana-Hamburg traja z na novo uvedenimi direktnimi voznimi kartami, brez vsake menjave, okroglo samo 1½ dneva ter ima potnik pravico porabe brzovlakov po celi črti od avstrijske meje (Eger) naprej.

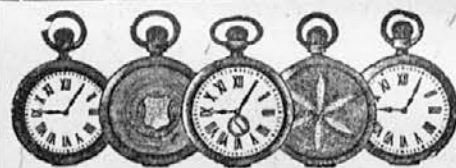
Gričar & Mejač

Ljubljana, Prešernove ulice 9

priporočata

svojo največjo zalogo zgotavljenih oblek za gospode, dečke in otroke in

novosti v konfekciji za dame.

Ustanovljeno leta 1862.

Milko Krapeš urar

Podružnica Resljeva cesta št. 2 v Ljubljani
prej g. Jos. Černe. Podružnica Resljeva cesta št. 2 prej g. Jos. Černe.

Jurčičev trg št. 3, pri železnem mostu

priporoča svojo bogato zalogo zlatih, srebrnih, tula- in nikelnastih ur, verižic, stenskih in nihalnih ur, uhanov in prstanov

Kupuje in zamenjava staro zlato in srebro. Gosp. urarjem v mestu in na deželi priporočam svojo izredno veliko zalogo **fournitur**. — Glavno zastopstvo za Kranjsko zaloga **strun za nihalne ure** v vseh dolžinah in debelostih. Slovenske plošče za gramofone, kakor tudi gramofone in igre.

Pozor, slovenska delavska društva!

Kupujte svoje potrebščine pri znani in priporočljivi domači manufakturni trgovini:

Janko Češnik

(pri Češniku)

Stritarjeve ulice LJUBLJANA Lingarjeve ulice v kateri dobite vedno v veliki izbiri najnovejše blago za ženska in moška oblačila.

Postrežba poštna in zanesljiva. Cene najnižje.

Uzajemno podporno društvo v Ljubljani

Kongresni trg št. 19 reg. zadruga z om. por. Kongresni trg št. 19

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 12. ure po $4\frac{3}{4}\%$, to je: daje za 200 kron 9 kron 50 vinarjev na leto.

Druge hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se njih obrestovanje prekinilo.

Rentni davek plača hranilnica sama. Najsigurnjša prilika za štedenje.

Kanonik A. Kalan l. r., Kanonik A. Sušnik l. r., predsednik. podpredsednik.

Pivovarna J. PERLES

Ljubljana, Prešernove ulice 7, Ljubljana

priporoča **izvrstno marčno pivo** v sodčkih in steklenicah.

Najstarejša svečarska tvrdka. — Ustan. pred 100 leti.

FR. ŠUPEVC

priporoča veleč. duhovščini ter slavnemu občinstvu **zajamčeno pristne čebelno-voščene sveče** za cerkev, pogrebe in procesije.

voščene zvitke, izborni mēd-pitanec koji se dobiva v steklenicah, skatljah in skafih v poljubni velikosti ter poceni. — Za obila naročila se toplo priporoča in zagotavlja točno in poštno postrežbo.

Ljubljana, Prešernove (Slonove) ulice št. 7. Perlesova hiša.

Prva slovenska modna trgovina

Engelbert Skušek

Ljubljana, Mestni trg št. 19 se najtopleje priporoča. Blago in cene brez konkurence.

Na drobno!

A. Šarabon

Na debelo!

Glavna trgovina: Zaloška cesta 1

Ljubljana

Filijalka: Martinova cesta 24

Velika zaloga špeceriljskega blaga, žganja, moke in deželnih pridelkov.

Novourejena pražarna za kavo z električnim obratom.

Vsak dan sveže žgana kava.

Glavna zaloga rudninske vode.